

För en kvarts miljon barn är det val varje dag

MEDICIN
ELLER
BADBYXOR?

KALAS
ELLER
NYA SKOR?

SKOLRESA
ELLER
GLASÖGON?

Cecilia Schelin Seidegård

Lena Holm

Joakim Palme

Anna Angelin

Lena Celion

Jonas Hellberg

Rebecca Janby

*Alla bilder, Novus opinionsundersökning
och Majblommans årsrapport mejlas till
dig efter seminariet.*

Majblomman
Alla barns blomma

Åka med på skolutflykten eller hämta ut glasögonen?

**Lena Holm, generalsekreterare
Majblommans riksförbund**

www.majblomman.se

majblogg.blogspot.se

**Barn dör inte av att
inte följa med på
skolutflykten.**

**Barn dör inte av att
inte få åka på
sommarläger.**

**Barn dör inte av att
vara utan glasögon.**

***Inte nu
i alla fall.***

Beda Hallberg

Beda Hallberg skapade Majblomman 1907

- Tog avstånd från fattigvårdens värderingar - välgörenhet.
- Brett socialt engagemang.
- Barnets bästa i fokus.

Majblomman är Sveriges största barnhjälpsorganisation.

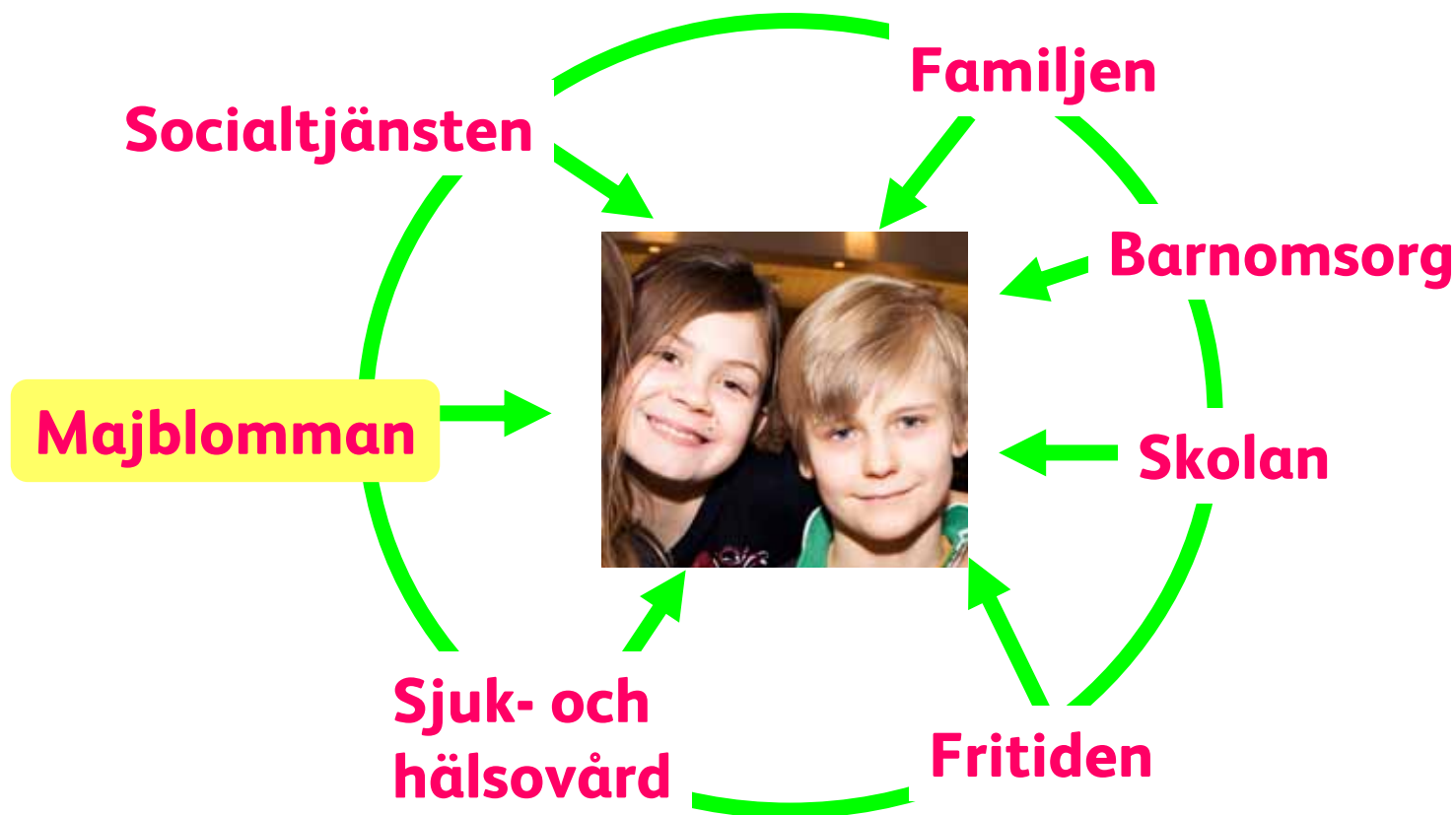
- 700 lokalföreningar
- 15.000 vuxna volontärer
- 100.000 barn deltar i insamlingen
- 3.000 skolor
- Insamling 49,5 milj kr på två veckor
- Ger 39 milj kr till ändamålet

Bekämpar barnfattigdom i Sverige!

- Lokala bidrag till enskilda barn
- Majblommans sommarläger
- Folkbildning, attitydförändring
- Opinionsbildning
- Forskning

Majblommans roll i det lokala nätverket runt barn på 700 orter

Majblommans medlemmar verkar till vardags inom dessa arenor.

Vad handlar breven till Majblomman om?

- 1. Brister i välfärden.**
- 2. Lagar som inte följs eller inte tolkas utifrån barnets bästa.**
- 3. Utanförskap och ohälsa.**
- 4. Omgivningens attityd och egen känsla av skam.**
- 5. Vardagens vanmakt.**

***Barnkonventionen
efterlevs inte.***

Tre huvudmål:

- 1. Kunskaps- och opinionsbildning.**
- 2. Mobilisering av och stöd till bl.a. frivilligorganisationer och det civila samhället.**
- 3. Ge de berörda människorna röst och möjlighet att ta sig ur fattigdom och utanförskap.**

Majblommans årsrapport 2010

Speglar breven till Majblomman – föräldrars och barns röster

1) Översikt om barnfattigdom i Sverige.

2) Tre specifika frågor för barn.

- Glasögon
- Olagliga avgifter i skolan
- Sommarlovet.

3) Undersökningar.

- Riksdagsledamöter
- Kommuner
- Lärare
- Barn
- Svenska folket

Majblommans årsrapport 2010

Den relativa barnfattigdomen ökar, i synnerhet inom vissa grupper

Kommunenkät visar att alltför många kommuner gör för lite:

- Saknar en samlad plan för att bekämpa barnfattigdom.
- Inga specifika åtgärder vare sig för att uppmärksamma problemen eller för att åtgärda dem.
- Situationen för barn i ekonomiskt utsatta familjer ser mycket olika ut i olika delar av landet.

FN:s barnrättskommitté kritiserar Sverige för dessa olikheter

Majblommans årsrapport 2010

**För en kvarts
miljon barn är det
val varje dag**

Årsrapport 2010, Majblommans Riksförbund

Goda exempel - förebilder

Gotlands kommun har styrdokument som säger att man ska beakta barn och ungdomars situation speciellt. Gotlands kommun har även uppmärksammat att barn i ekonomiskt utsatta familjer oftast har det svårast i samband med lov och ledigheter.

Kalmars kommun tar problemen med barn i ekonomiskt utsatta familjer på allvar och arbetet genomsyrar alla nivåer. Varje år planeras olika åtgärder för att reducera barnfattigdomen.

Majblommans årsrapport 2010

**För en kvarts
miljon barn är det
val varje dag**

Årsrapport 2010, Majblommans Riksförbund

Hur hanteras frågan nationellt?

- Ingen samlad plan med olika åtgärder
- Samtliga nio motioner 2009 avslogs
Syssestättning är långsiktigt det bästa sättet att bekämpa barnfattigdom på.
- Barns behov är omedelbara, under tiden hänvisas de till ideella organisationer.
- I regeringens rapport *Sveriges strategirapport för social trygghet och social delaktighet 2008–2010* proklameras en nollvision för barnfattigdom.

Majblommans årsrapport 2010

**För en kvarts
miljon barn är det
val varje dag**

Årsrapport 2010, Majblommans Riksförbund

Majblommans stöd = barns behov

1. Kostsamma och nödvändiga saker som kläder, glasögon, medicin, skor.
2. Sommarlov; läger, koloni, utflykter, semester med familjen.
3. Utrustning för delaktighet och utveckling som dator, cykel, mp3-spelare, mobiltelefon, träningsutrustning, fritid, nöjen och kultur.
4. Aktiviteter i skolan.

**25 miljoner kronor
delades ut till dessa
ändamål 2009**

Hur barn hanterar sin situation

Tjänar egna pengar, sparar, vet vem man vänder sig till.

Gråter, tjatar, uttrycker missnöje

Skyddar sig och sin familj, behöver inte ha eller göra.

**Från 11 års
ålder mår
många svenska
barn dåligt.**

**Barn i fattiga
familjer klarar
sig sämre i
skolan.**

Varför?

Kostsamma och nödvändiga saker

Intyg från lärare på skola:

"Mamman har varit i kontakt med
undertecknad med anledning av familjens
svaga ekonomi.

Pojken behöver glasögon men skolan kan
inte hjälpa till med det.

Familjens inkomst ligger strax över
bidragsnorm och de får inte hjälp av
socialtjänsten.

Bifogar kostnadsförelägg på 3.360 kr från
optiker."

Majblomman
Alla barns blomma

Majblomman om glasögon till barn

Glasögon bör vara en rättighet för alla barn

Rapport från Majblomman
om glasögon och barn.

Juni 2010 / Rapport.2010.24

Vad säger experterna om glasögon till barn?

- Synfel är ett medicinskt problem så länge synen håller på att utvecklas.
- Glasögon är därmed en medicinsk behandling.
- Om synnedläggningen håller i sig fungerar glasögon som hjälpmedel.

Majblomman om glasögon till barn

Vad säger barn 9 – 13 år om att barn ska få gratis glasögon?

90 % "jätteviktigt"

10 % "ganska viktigt"

På frågan om barnet självt varit med om att inte få glasögon svarar några barn:

"Min mamma har inget jobb."

"Jag skulle ha fått glasögon om jag hade behövt, men just nu tror jag inte att jag skulle behöva, men jag har problem med min syn ibland för jag får huvudvärk väldigt ofta... :("

"Pappa och mamma har prioriterat fast de inte haft råd."

Glasögon bör vara en rättighet för alla barn

Rapport från Majblomman om glasögon och barn.

Juni 2010 / Rapport 2010.24

Majblomman om glasögon till barn

Vad säger lärare?

86 % anser det vara viktigt att barn får glasögon kostnadsfritt och kommenterar:

”Det är självklart att vi ska stödja alla typer av funktionsnedsättningar hos elever.”

”Har just blivit varse denna fråga. Jag trodde att alla barn fick gratis synhjälpmedel.”

”Det här har jag upplevt många gånger. De trasiga glasögonen ersätts inte.... Liksom nyanskaffning kan ta väldigt lång tid.”

Majblomman om glasögon till barn

Glasögon bör vara en rättighet för alla barn

Rapport från Majblomman
om glasögon och barn.

Juni 2010 / Rapport 2010:24

Citat ur brev till Majblomman

”Min son går i 7:an och har slagit sönder sina glasögon. Han måste ha glasögon för att klara skolan så jag har köpt nya på avbetalning och nu ligger jag efter med betalningen”.

Skolsköterskan intygar att pojkens glasögon gått sönder, att socialtjänsten inte ger bidrag till glasögonen, vilket mamman trodde att de skulle göra och köpte glasögonen direkt när de gick sönder.

Majblomman om glasögon till barn

Glasögon bör vara en rättighet för alla barn

Rapport från Majblomman
om glasögon och barn.

Juni 2010 / Rapport 2010:24

Vad säger riksdagen:

- Alla motioner under 2009 har avslagits

Vad säger svenska folket (Novus):

- 84% anser att barn ska få kostnadsfria glasögon på samma sätt som barn får hörhjälpmedel.
- 40% av de med barn som behöver glasögon svarar att de någon gång eller flera gånger fått skjuta upp inköp av glasögon till sina barn.

Majblomman om glasögon till barn

Glasögon bör vara en rättighet för alla barn

Rapport från Majblomman
om glasögon och barn.

Juni 2010 / Rapport.2010.24

Vad kostar en glasögonreform?

Exempel Västmanland:

År 2008 fick cirka 2.000 barn 2 – 7 år glasögonbidrag.

Detta kostade landstinget 920.000 kronor.

Om 15 % av barnen från 2 - 15 år erbjuds glasögon helt kostnadsfritt skulle det innebära en extra kostnad på drygt **3,6 miljoner kronor.**

10 arbetslösa ungdomar kostar lika mycket.

Majblomman om glasögon till barn

**23 000 barn
får inte glasögon**

Majblommans krav:

**Glasögon måste betraktas
som medicinsk behandling
och ett handikapp-
hjälpmedel.**

***-på samma sätt som
en hörapparat är***

Majblomman och skolan

Skolutflykt – glädje eller ångest?

Rapport från Majblomman
om dolda avgifter i skolan.

Juni 2010 / Rapport 2010:23

**Dolda avgifter i skolan
tvingar barn att avstå från
undervisning och aktiviteter.**

Kommunerna

- Hälften av Sveriges kommuner saknar policy om dolda avgifter i skolan.
- Av de som har en policy saknas definition av vad en obetydlig kostnad innebär.

Riksdagen

Under 2009 har sammanlagt fyra motioner som behandlar frågan om dolda avgifter i skolan lagts fram. Samtliga har fått avslag.

Majblomman och skolan

Skolutflykt – glädje eller ångest?

Rapport från Majblomman
om dolda avgifter i skolan.

Juni 2010 / Rapport 2010:23

Skolinspektionen säger:

”Det inte är förenligt med skolans värdegrund och principen om lika tillgång till utbildning att vissa elever av kostnadsskäl ska behöva avstå ifrån inslag i utbildningen”.

- 100 kr för ett studiebesök
- 100 kr för friluftsdag
- 100 kr för klassresa per termin

Majblommans undersökningar visar att 3 av 10 föräldrar menar att smärtgränsen går vid 20 kr per termin.

BEO menar att hur fattiga barn behandlas i skolan inte är en fråga för BEO.

Majblomman och skolan

Studien, International Civic and Citizenship Study, mäter kunskaper, värderingar och engagemang i samhället.

Elever i 38 länder har deltagit i studien.

-Inte i något annat land har elevernas sociala bakgrund så stor betydelse för resultatet som i Sverige, säger enhetschef Sverker Härd på Skolverket.

SCB har på uppdrag av Lärarnas Riksförbund kommit fram till samma slutsats.

Majblomman och skolan

Goda exempel - förebilder

Skolutflykt – glädje eller ångest?

Rapport från Majblomman
om dolda avgifter i skolan.

Juni 2010 / Rapport 2010:23

Uddevalla kommun

När skolan arrangerar aktiviteter för eleverna ska det ske med skolans resurser och under skoltid. I beslutet finns också klara riktlinjer kring hur stora avgifter som får tas ut, får inte överstiga 20-30 kronor.

Kalmar kommun har bestämt att inga aktiviteter i kommunens skolor ska kosta barn eller deras föräldrar några pengar.

Majblomman och skolan

Skolutflykt – glädje eller ångest?

Rapport från Majblomman
om dolda avgifter i skolan.

Juni 2010 / Rapport 2010:23

Vad säger barnen?

- **50%** samlar in pengar till en klasskassa genom att betala 10-100 kr per månad.

På frågan om det hänt att ett barn inte kunnat följa med på skolaktiviteter som kostat pengar svarar några elever:

”Ja, en resa till Romme som skulle inkludera mat och skidor kostade runt 500 kronor. Jag kanske skulle ha åkt om jag verkligen hade velat.”

”Inte aktivitet men matsäck, jag brukar vara den enda som tar skolans. Andra tycker jag är konstig.”

Majblomman och skolan

Vad säger lärarna?

- 47 % problem med avgifter i skolan.
- 39 % tar aldrig ut avgifter.
- 85 % ber barnen ta med matsäck 1 - 6 gånger per termin.

På frågan om ekonomiskt utsatta familjers villkor diskuteras inför aktiviteter, svarade några lärare:

”Det glöms nog bort att alla inte har cyklar till cykelutflykten.”

”Har vi elever med lite resurser så brukar skolan betala för dem så de inte ska behöva fundera. Men det gäller att skolan vet vilka.”

”Man kan se att det bland personal ibland är dålig kunskap över hur barns och familjers ekonomiska situation kan se ut.”

Skolutflykt – glädje eller ångest?

Rapport från Majblomman
om dolda avgifter i skolan.

Juni 2010 / Rapport 2010:23

Majblomman och skolan

Skolutflykt – glädje eller ångest?

Rapport från Majblomman
om dolda avgifter i skolan.

Juni 2010 / Rapport 2010:23

Vad säger svenska folket? (Novus)

- **52 %** anser att skolan ska vara helt avgiftsfri.
- **70 %** är för en policy om en avgiftsfri skola.

Vad säger föräldrarna?

- **36 %** har haft svårt att betala aktiviteter i skolan
- **10%** har upplevt att deras barn tvingats tacka nej till en aktivitet i skolan.

Citat ur brev till Majblomman

Skolutflykt – glädje eller ångest?

Rapport från Majblomman
om dolda avgifter i skolan.

Juni 2010 / Rapport 2010:23

”Jag försöker att få pengarna att räcka till men det är svårt.

Särskilt då man bor i ett område där skolan inte väntar sig att det finns föräldrar som har svårt att få pengarna att räcka till klasskassa och utflykter.

Har man som jag två barn som ska göra detta samtidigt så blir det väldigt knapert den månaden.

Ibland känner jag mig alldeles förtvivlad över det.”

Citat ur brev till Majblomman

Skolutflykt – glädje eller ångest?

Rapport från Majblomman
om dolda avgifter i skolan.

Juni 2010 / Rapport 2010:23

Intyg från en skolkurator:

”I maj åker klassen till Ungern för en kombinerad kör- och studieresa.

Föräldraföreningen har samlat in pengar men det återstår 1.500 kr per elev i matkostnader.

Jag intygar att flickans familj har en mycket ansträngd ekonomi och behöver bidrag till resan för att möjliggöra att flickan kan följa med.”

Majblomman och skolan

Skolutflykt – glädje eller ångest?

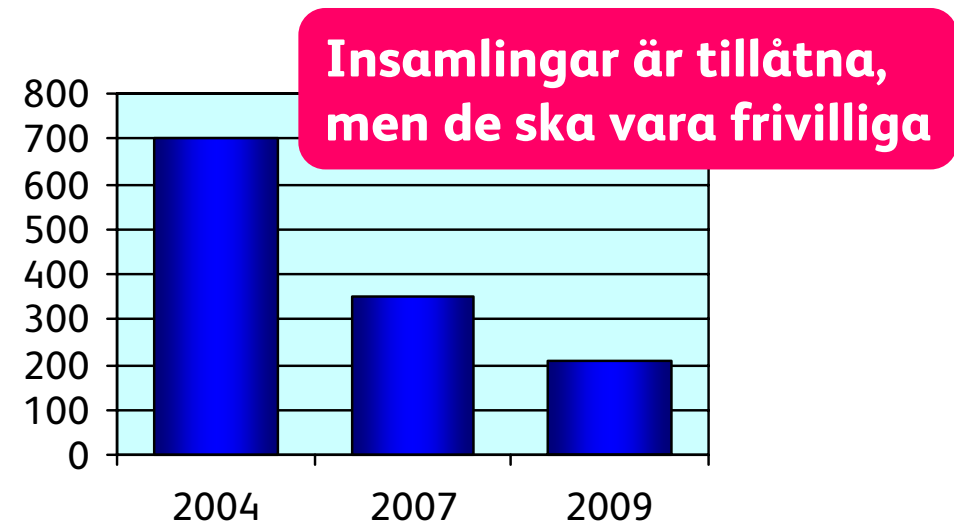
Rapport från Majblomman
om dolda avgifter i skolan.

Juni 2010 / Rapport 2010:23

Majblommans krav:

Följ skollagen och stoppa olagliga avgifter i skolan så att alla barn kan vara med.

Majblomman sprider kunskap, goda exempel och ställer krav.

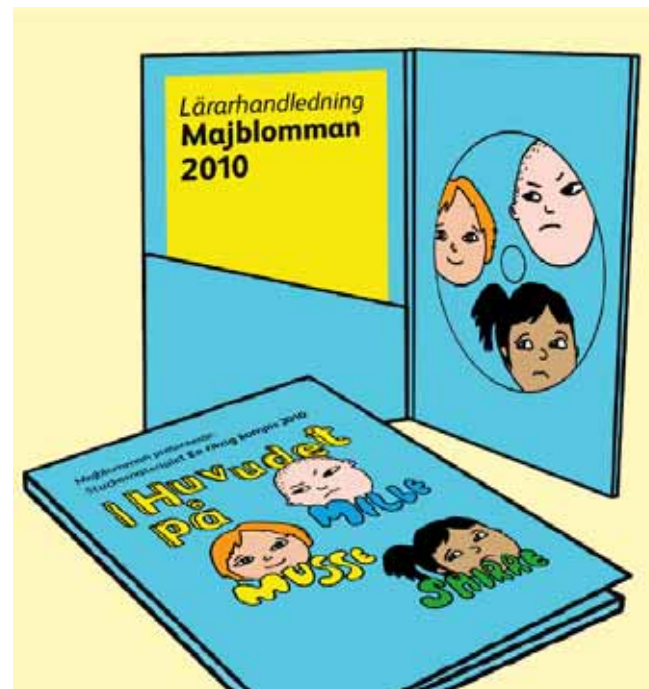
Majblomman och skolan

Handbok med praktiska råd

Studiematerial för attitydförändring

**Delas ut gratis till alla lärare år 4 och 5.
Filmer med barns upplevelser
och lärarhandledning.**

Majblomman och sommarlovet

Barns olika behov under det elva veckor långa sommarlovet.

- Vara med föräldrarna
- Vara med kompisar
- Träffa släktingar
- Behöver komma hemifrån

Majblomman och sommarlovet

Vad säger barnen?

97 % av barnen anser att det är jätteviktigt att kommunen erbjuder gratis aktiviteter.

Har du själv varit med om att inte ha något att göra på sommarlovet för att dina föräldrar inte haft råd?

"Jag hade inte råd att åka på ett läger till en ö. Min mamma ansökte till majblomman och sen fick vi pengar till att jag kunde åka till ett läger. Det var jätteroligt!"

"Vi skulle på läger med simning. Alla kunde åka förutom jag."

"Vi skulle till Öland men vi hade inga pengar, så det gick inte."

Majblomman och sommarlovet

Citat från brev till Majblomman

”Jag är ensam med två barn och är sjukskriven sedan många år.

Sjukersättningen räcker inte till att göra något extra.

Nu skulle jag vilja ge mina barn en trevlig sommar, kanske åka till Danmark eller någon rolig utflykt.”

Majblomman och sommarlovet

Citat från brev till Majblomman

”Jag pluggar till lärare. För att klara ekonomin jobbar jag som personlig assistent en dag i veckan.

Det är tufft nu, men jag har en plan. Det ska bli bättre när jag är klar om två år.

Men nu känns det ledsamt att aldrig kunna ge mina tre barn sådant som deras kompisar får. Köpa glass, gå på bio.

Och nu kommer sommaren. Jag vet inte hur jag ska klara den.”

Majblomman och sommarlovet

Hur har ditt sommarlov varit?

Rapport från Majblomman
om kommunernas ansvar för barnen
under sommarlovet.

Juni 2010 / Rapport 2010:22

Vad säger lärarna?

80 % av lärarna anser att kommunen måste ansvara för aktiviteter för barn under sommarlovet.

Majblomman och sommarlovet

Hur har ditt sommarlov varit?

Rapport från Majblomman
om kommunernas ansvar för barnen
under sommarlovet.

Juni 2010 / Rapport 2010:22

Kommunenkät

60% av kommunerna finansierar inga läger eller kolloplatser,

Vad säger svenska folket? (Novus)

35 % anser att kommunen ska ordna gratis aktiviteter under loven

Majblomman och sommarlovet

Hur har ditt sommarlov varit?

Rapport från Majblomman
om kommunernas ansvar för barnen
under sommarlovet.

Juni 2010 / Rapport 2010:22

Majblomman
Alla barns blomma

Goda exempel

Gotland
Kalmar
Landskrona
Eksjö
Falun
Forshaga
Färgelanda
Hudiksvall
Karlskoga
Lidköping
Markaryd
Nordanstig

Ovanåker
Sundbyberg
Svenljunga
Sölvesborg
Trollhättan
Uddevalla
Umeå
Uppsala
Älmhult
Ängelholm
Örebro.

Majblomman
Alla barns blomma

Majblomman och sommarlovet

Hur har ditt sommarlov varit?

Rapport från Majblomman
om kommunernas ansvar för barnen
under sommarlovet.

Juni 2010 / Rapport 2010:22

Majblommans krav

Kommunerna måste ta ansvar för omsorg om barn även på skollov, inte minst det elva veckor långa sommarlovet

Barnkonventionen tar inte sommarlov!

Vanliga fördomar om fattigdom

Ingen i Sverige ska behöva vara fattig, det handlar bara om att de prioriterar fel saker.

Nu kommer Malin till skolan med senaste mobilen men när vi ska på lägerskola har de inte råd.

Det är inte konstigt att de har ont om pengar, mamman röker och det kostar 50 kr om dagen, det blir 1.500 kr i månaden.

Man får laga mat från grunden, sy barnens kläder, skrapa ur yoghurtburken. Ja vara sparsam helt enkelt.

Man får dela upp sin inkomst i veckokuvert, så räcker pengarna hela månaden.

Majblomman rekommenderar

11 sätt för kommuner och stadsdelar att bekämpa barnfattigdom

- 1) Vidareutbilda alla som arbetar med barn och fattar beslut som påverkar barn.
- 2) Anta ett barnperspektiv när beslut fattas.
- 3) Garantera en avgiftsfri skola.
- 6) Garantera barn glasögon.

**Alla barn ska
få vara med i
gemenskapen
med sina
kamrater i
skolan och på
fritiden!**

Majblomman
Alla barns blomma